

Voorstel

1. De begroting 2024 (inclusief de meerjarenbegroting tot en met 2027) van Avri vast te stellen, waarin voor de afvalbeheer taken (programma Basispakket) per 2024 een gemiddelde kostenstijging van € 25 per huishouden (7,9%) is opgenomen;
 2. Instemmen met en beschikbaar stellen van, de in de begroting opgenomen investeringskredieten 2024 (€ 10.386.000).
-

Inleiding

Samen met onze inwoners (ruim 102 duizend huishoudens) en de 8 gemeenten werken wij voor en met de regio aan een schoon, veilig, duurzaam en circulair Rivierenland. Avri stelt zich voor 2025 tot doel: "Trots op Rivierenland door samen te werken aan een schone leefomgeving". Avri wil zich steeds meer inzetten als een brede maatschappelijke dienstverlener; passend bij een veranderende maatschappij.

En we zetten deze lijn verder uit vanuit de houtskoolschets in het strategisch koersplan,. We vergroten de voorspelbaarheid van de organisatie en streven naar excellente uitvoering. We kijken hierbij niet alleen naar onze kosten, maar ook naar de kwaliteit van onze dienstverlening en grondstoffen. Om de milieudoelen te realiseren zetten we erop in om onze grondstoffen zo schoon mogelijk te houden en blijven we ten behoeve van de prijsstabiliteit zoeken naar nieuwe manieren om (grondstof)opbrengsten te genereren. Hierbij zoeken we continu de balans tussen inclusiviteit, onze toegevoegde waarde als werkgever, duurzaamheid, kwaliteit en kostenbewustzijn. Als integrale partner in de openbare ruimte streven wij ook in 2024 naar meerwaarde door perspectief te bieden aan medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt, duurzaam te innoveren en schaalvoordelen te benutten.

Het klimaatbeleid is met name belangrijk bij de taken die Avri uitvoert in de openbare ruimte. De energietransitie heeft voornamelijk gevolgen voor de bedrijfsvoering van Avri, zoals het verduurzamen van het wagenpark en de (kantoor)panden

De rol van onze handhavers schuift steeds meer op naar de politietaken. De vraagstukken zijn groot en alleen samen met elkaar kunnen gemeenten en Avri zoeken naar een oplossingsrichting.

Avri kan bijdragen aan deze maatschappelijke opgaven als zij zich inzet als een brede maatschappelijke dienstverlener; passend bij een veranderende maatschappij. Daarbij hoort een doorontwikkeling van de werkwijze en bekostiging van het huidige afvalstelsel. Maar ook het realiseren van regionaal partnerschap in het onderhoud van de openbare buitenruimte en het vormgeven van lokale arbeids- en bewonersparticipatie. We willen de regio duurzamer maken door betrokken te zijn en een meerwaarde te bieden op maatschappelijke thema's. Circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit zijn belangrijke waarden. Daarbij is onze visie: 'Van de regio, voor de regio'.

We blijven werken aan financieel herstel, zodat Avri een financieel gezonde basis krijgt om haar bedrijfsvoering te kunnen uitvoeren. De afgelopen jaren zorgden dalende grondstofvergoedingen, ingevoerde rijksbelastingen en prijsindexeringen voor een stijgende afvalstoffenheffing in Nederland. Ook de afvalstoffenheffing in Rivierenland maakte hierdoor een stijging door. We willen daarom ten behoeve van de kostenbeheersing blijven werken aan meer stabiliteit door de bedrijfsvoering te verstevigen, risico's te beheersen en financiële weerstand voor de toekomst op te bouwen. Ook in voorliggende begroting blijven we – inclusief de investeringen voor dit financieel herstel – onder het landelijk gemiddelde tarief afvalstoffenheffing.

Beoogd effect

Vroegtijdig inzicht bieden aan de deelnemende gemeenten in de beleidsontwikkelingen en ontwikkeling van de financiële positie van GR Avri en de ontwikkeling van de tarieven afvalstoffenheffing voor 2024.

Argumenten

1.1 Het vaststellen van de begroting en de daarin opgenomen (programma)budgetten is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur.

We voldoen door tijdige besluitvorming aan de wettelijke termijn voor het indienen van de begroting bij de provincie.

1.2 De begroting is opgesteld op basis van de kaders uit de kadernota 2024

Deze is behandeld op de platformbijeenkomst van Avri (januari 2023) en in diverse gemeenteraden. Het Algemeen Bestuur heeft vervolgens de kadernota behandeld (februari 2023). De zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt in de begroting 2024.

1.3 De begroting is meerjarig structureel in evenwicht en opgesteld conform de wettelijke verslaggeving vereisten.

De structurele lasten zijn gedekt door structurele baten.

2.1 Dit betreffen vervangingsinvesteringen die nodig zijn om de dienstverlening te kunnen continueren en ontwikkelen.

De kapitaallasten van deze investeringen zijn verwerkt in voorliggende begroting. De kredieten dienen echter nog formeel door het AB te worden vastgesteld.

Kanttekeningen

1.1 Overheidsmaatregelen kunnen kostenverhogend werken

Zo is de afgelopen jaren een belasting op verbranding van restafval ingevoerd en is in het klimaatakkoord afgesproken dat industriële bedrijven worden gestimuleerd om te investeren om minder CO₂ uit te stoten. Als bedrijven alsnog te veel CO₂ uitstoten, gaan ze een CO₂-heffing betalen. De precieze impact is nog onzeker. Veel hangt af van politieke wil in de komende jaren. In theorie heeft de politiek de instrumenten in handen om door de afvalbranche uitgestoten CO₂ merkbaar te beprijzen. Maar de politiek kan er ook nog steeds voor kiezen om de gevolgen van de CO₂-heffing voor onze branche geheel teniet te doen.

1.2 De marktontwikkelingen kunnen leiden tot afwijkingen van de begroting

Marktontwikkelingen kunnen een forse impact hebben op de kosten en de opbrengsten van Avri. De afgelopen twee jaar zijn de baten van de grondstoffen gegroeid, met name door de hogere opbrengsten voor papier. Eind 2022 zagen we de papierprijs echter instorten. Onzeker is of deze trend de komende jaren doorzet. Ook zagen we forse stijging van brandstof- en energieprijzen. In de begroting 2024 hebben we hier rekening mee gehouden. Gezien de grote mate van onvoorspelbaarheid van dergelijke kosten (en opbrengsten) en de directe invloed die dat heeft op onze resultaten is een voorbehoud ten aanzien van onvoorziene afwijkingen op de begroting op zijn plaats.

We monitoren uiteraard de marktontwikkelingen nauwgezet. We proberen daarnaast middels contractvorming, slimme samenwerking en het opbouwen van een egalisatiebuffer (middels de voorziening basispakket) deze afhankelijkheid van marktontwikkelingen zoveel mogelijk te verkleinen. Op deze manier streven we een stabiele en beheerste ontwikkeling van de afvalstoffenheffing na.

1.3 De tarieven afvalstoffenheffing 2024 worden in voorliggend voorstel nog niet vastgesteld.

In de begroting is het voorkeursscenario van het Dagelijks Bestuur Avri voor de hoogte van het basistarief en de variabele tarieven voor 2024 opgenomen. Dit voorkeursscenario gaat uit van gelijkblijvende variabele tarieven. In bijlage 4 van de begroting zijn een aantal alternatieve scenario's uitgewerkt. De gemeenten kunnen in hun zienswijze een eigen voorkeursscenario aangeven. De alternatieve scenario's worden op basis van de ontvangen zienswijzen vervolgens betrokken bij de uiteindelijke besluitvorming.

De tarieven worden definitief vastgesteld als wijziging van de Verordening Afvalstoffenheffing Avri in december 2023. In het najaar wordt zoals gebruikelijk, op basis van de meest actuele ontwikkelingen, de begrotingswijziging 2024 opgesteld. Op basis van deze begrotingswijziging is het mogelijk dat de afvalstoffenheffing nog wordt bijgesteld. De vaststelling van deze begrotingswijziging alsmede de tarieventabel 2024 worden in het Algemeen Bestuur van 14 december vastgesteld.

Communicatie

De begroting 2024 wordt digitaal beschikbaar gesteld via de website van Avri.

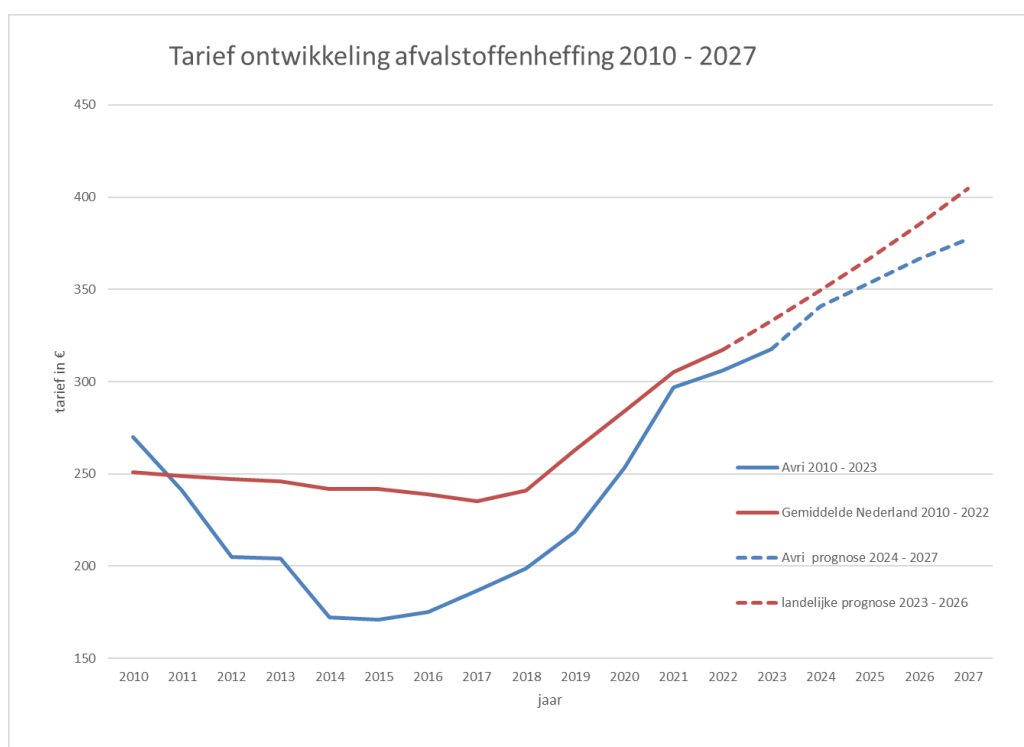
Financiën

Programma Basispakket

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het gemiddelde tarief afvalstoffenheffing ten opzichte van 2023 toegelicht.

ONTWIKKELING TARIEF AFVALSTOFFENHEFFING			
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing 2023			€ 317
Marktontwikkelingen	Autonome prijsindexeringen (oa cao, markttarieven	€ 16	
	Onderhoud en brandstof voertuigen	€ 5	
	Verwerking afvalstromen en grondstoffen	€ -3	
			€ 18
Operationele kosten	Overige mutaties per saldo, o.a. vastklikken btw		€ -2
Overige	O.a. wet- en regelgeving, integriteit, rechtmatigheid, ict en huisvesting		€ 9
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing 2024			€ 342

Uit de tabel blijkt per 2024 een stijging van de gemiddelde afvalstoffenheffing met € 25 naar € 342, met name veroorzaakt door een toename van de marktontwikkelingen. Oorzaken hiervan zijn onder meer autonome prijsstijgingen zoals de forse loonstijging door de CAO 2023, gestegen brandstofprijzen en hogere onderhoudskosten. Voertuigen worden langer gebruikt omdat de levering van nieuwe voertuigen is vertraagd en we zien hogere kosten voor onderhoudscontracten voor nieuwe voertuigen.

In meerjarig perspectief voor Nederland gaan we uit van een gemiddelde jaarlijkse stijging van de afvalstoffenheffing met 5% per jaar.

Inrichting tarieven afvalstoffenheffing: basisdeel en variabel deel

Het gemiddelde, kostendekkende tarief afvalstoffenheffing bedraagt € 342 per huishouden. De afvalstoffenheffing bestaat sinds 2014 uit een basistarief en variabele tarieven (tarief per aanbieding restafval van de diverse aanbiedvolumes). Het variabele tarief betalen inwoners bij elke keer dat het restafval wordt aangeboden, het basistarief één keer per jaar samen met de andere lokale belastingen.

In voorliggende begroting gaan we uit van gelijkblijvende variabele tarieven van € 1 per 30 liter restafval. Omdat het aantal aanbiedingen variabel tarief daalt, wordt ook de totale opbrengst afvalstoffenheffing van het variabele deel lager. Dit betekent dat de gemiddelde kostenstijging per 2024 wordt gedekt door een stijging van het basistarief met € 25 naar € 317¹ en een gelijkblijvend gemiddeld variabel tarief van € 25. De verhouding van het basisdeel en variabele deel komt hiermee op 93%-7%. Dit betekent dat gemiddeld 7% van de afvalstoffenheffing beïnvloedbaar is door het scheidingsgedrag van huishoudens.

¹ basistarief 2023; € 292 per huishouden

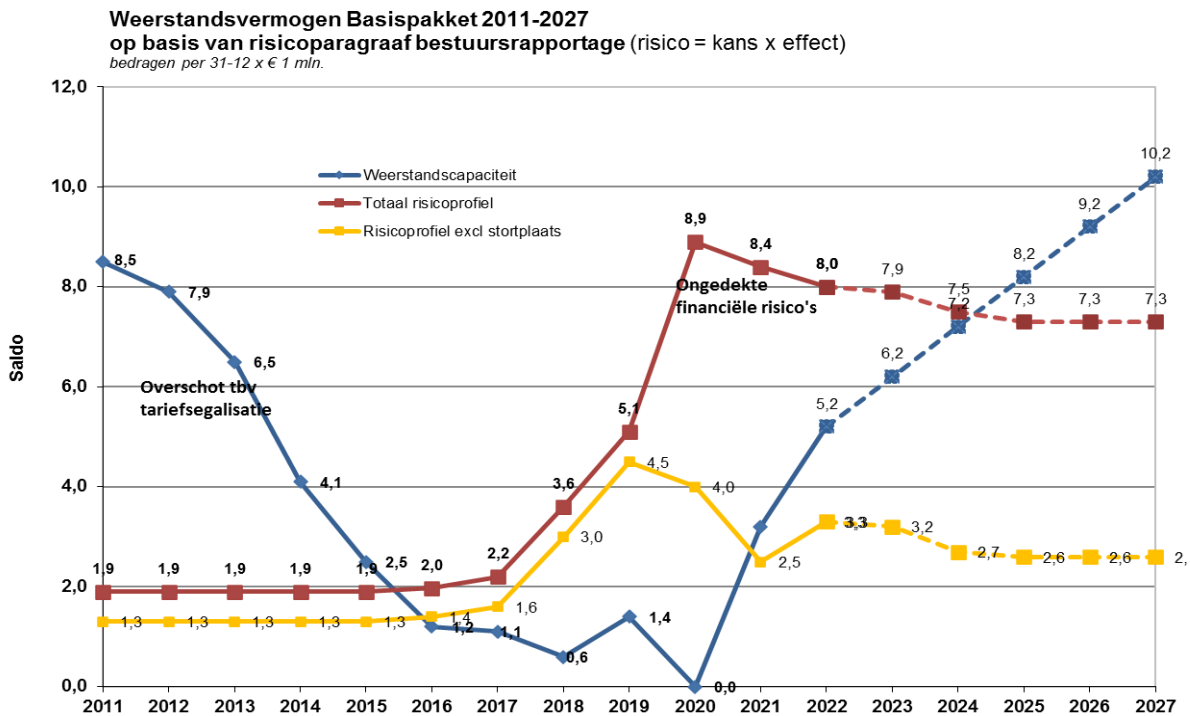
Door de variabele tarieven te handhaven streven we naar verdere prijsstabiliteit voor de inwoners. De hoogte van de variabele tarieven zijn dekkend voor de variabele kosten voor de inzameling en verwerking van het restafval. Dit betekent dat hiermee geen prijsrisico wordt gelopen wanneer het daadwerkelijke aanbestedrag afwijkt van de begroting. Door handhaving van de variabele tarieven worden tevens de financiële risico's niet vergroot. Dit is wenselijk doordat Avri onvoldoende beschikt over financiële weerstand.

Het handhaven van de variabele tarieven voor restafval betekent dat de prijsprikkel voor inwoners niet wordt vergroot. Dit zou een toenemend risico geven op vervuiling van grondstoffen. De komende jaren zetten we in op de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen (en niet primair op verdere reductie van de hoeveelheid restafval), waarmee we de maatschappelijke kosten van vervuiling en afvaltoerisme – vertaald in de afvalstoffenheffing – willen terugdringen. De tarieven worden definitief vastgesteld als wijziging van de Verordening Afvalstoffenheffing Avri in december 2023. In de bijlage bij de begroting zijn een tweetal alternatieve scenario's opgenomen voor de inrichting van de variabele tarieven.

Weerstandsvermogen; meerjarige opbouw van financiële weerstand

Er is voldoende financiële armslag nodig om continuïteit in dienstverlening te waarborgen, risico's af te dekken en prijsstabiliteit te realiseren. We zien een afname van de risico's en een stijging van het weerstandsvermogen. De toename van het weerstandsvermogen wordt veroorzaakt door de begrote dotatie vanuit de risico-opslag in de afvalstoffenheffing van € 1 miljoen en door het positieve rekeningresultaat van voorgaande jaren.

De overdracht van de stortplaats Geldermalsen vormt een belangrijk risico. We gaan in het risicoprofiel uit van directe overdracht na het beslismoment door de provincie op basis van de provinciale uitgangspunten (waaronder de huidige rekenrente van 3,1%). Op dat moment (2034) dient er € 12,2 mln. extra te zijn 'gespaard' om het dan benodigde doelvermogen te hebben opgebouwd. Dit wordt bereikt door de huidige (reeds in de begroting 2021 opgenomen) opslag in de tarieven voor opbouw van de weerstandscapaciteit bij Avri (€ 12 per huishouden) te handhaven tot het moment van overdracht. Dit risico kan daarmee worden gedekt (gebaseerd op de huidige inzichten en uitgangspunten van het doelvermogen). In lijn met de zienswijze van de gemeenten bij de kadernota 2023 wordt deze jaarlijkse opbouw gehandhaafd. In grafiek 2 is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen van het basispakket gevisualiseerd. Daarbij gaan we ervan uit dat de risico's zich verder stabiel ontwikkelen en dat de opbouw van het weerstandsvermogen jaarlijks zal plaatsvinden, met de risico-opslag in de afvalstoffenheffing van € 1 miljoen. In onderstaande grafiek is dit scenario gevisualiseerd.

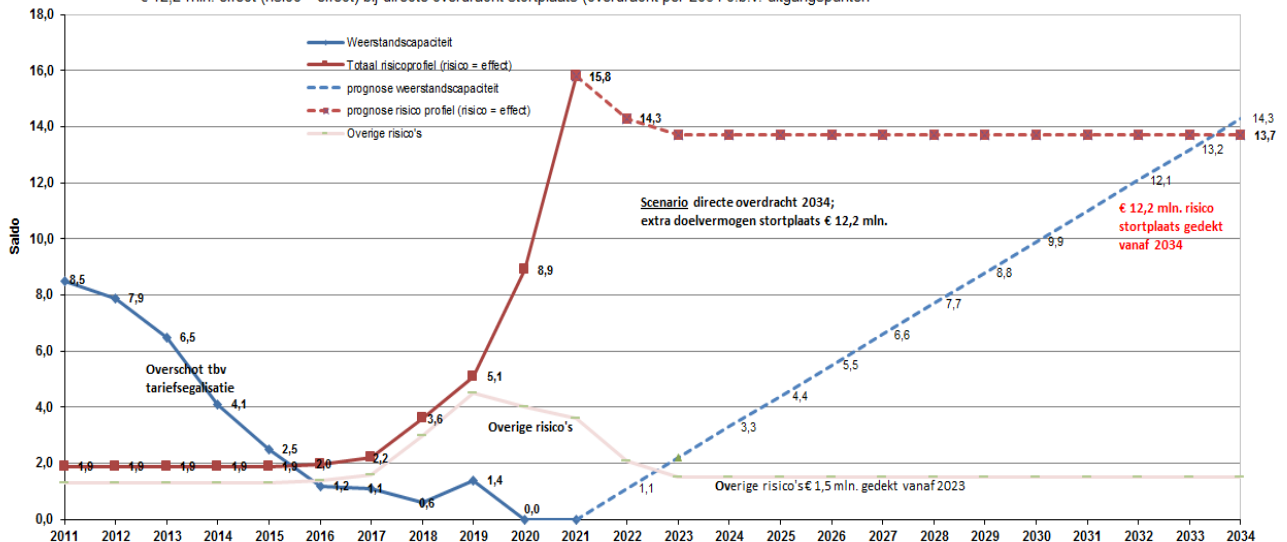
Bovenstaande grafiek laat zien dat Avri zich, indien er zich geen onvoorziene omstandigheden gaan voordoen, in de komende jaren al snel in een situatie bevindt dat de risico's voldoende zijn afgedekt. Hierbij is het echter belangrijk om weer te geven dat het risico van de stortplaats hierin is meegenomen op basis van een kans keer effect berekening. De risico-opslag in de afvalstoffenheffing is echter gebaseerd op het mogelijke scenario dat de overdracht van de stortplaats moet plaatsvinden per 2034.

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het weerstandsvermogen weergegeven, uitgaande van het risico op directe overdracht van de stortplaats per 2034.

Prognose weerstandsvemogen Basispakket 2011-2034 op basis van scenario

- handhaven € 12 risico opslag per huishouden in tarieven t/m 2034

- € 12,2 mln. effect (risico = effect) bij directe overdracht stortplaats (overdracht per 2034 o.b.v. uitgangspunten)

De dekking van de risico's in de overige programma's is weergegeven in de risicoparagraaf van de begroting.

Programma Pluspakket

In dit programma zijn diensten opgenomen die individuele gemeenten in aanvulling op het basispakket contractueel van Avri kunnen afnemen. Dankzij dit pluspakket levert Avri een breed dienstenpakket voor haar gemeenten. Het baten- en lastentotaal bedraagt in voorliggende begroting € 18,6 mln. Hierbij wordt verondersteld dat zich geen wijzigingen in het dienstverleningspakket zullen voordoen per 2024. De grootste activiteit binnen het pluspakket betreft het Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR). De baten en lasten voor de IBOR activiteiten zijn gebaseerd op de afgestemde werkbegrotingen 2023. Daarbij is zoveel mogelijk rekening gehouden met autonome kostenindexatie, CAO 2023, marktontwikkeling en overheadstijging. Gemeenten waarmee een DVO is afgesloten kunnen hieruit de een indicatie van de hoogte van de autonome kostenontwikkeling van de Avri dienstverlening voor 2024 afleiden.

Het exploitatiesaldo van dit programma is € 0, aangezien de IBOR activiteiten op basis van de raamovereenkomsten met de gemeenten worden verrekend en de overige activiteiten tegen kostprijs worden uitgevoerd.

Programma Bedrijfsafval

Bedrijven kunnen hun afval en grondstoffen tegen een marktconform tarief laten inzamelen en verwerken door Avri. Uit de meerjarenbegroting blijkt een stabiel financieel resultaat van ca. € 89.000 (na Vpb). Het rendement bedraagt 4% en laat een stabiel beeld zien. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve bedrijfsafval.

Programma Algemene baten en lasten (Bedrijfsvoering)

De kosten van de centrale bedrijfsvoering nemen met 13% toe ten opzichte van de begroting 2023 door autonome prijsindexeringen (fors stijgende CAO-verhoging in 2023 en sterk gestegen markttarieven). Het percentage van de overhead van de totale lastenomvang stijgt met 1% naar 14%. In voorgaande jaren hebben we geïnvesteerd in interne beheersing van de organisatie, anticiperend op de nieuwe wet- en regelgeving 'rechtmatigheidsverantwoording' en hebben we ingezet op ontwikkeling en intensivering van (corporate) communicatie vanuit Avri naar inwoners en gemeenten. Daarnaast blijven we kritisch naar onze overhead kijken. Bijvoorbeeld middels deelname aan benchmark-onderzoeken.

Investerings

Er wordt voor € 10.386.000 investeringskrediet aangevraagd voor vervangingsinvesteringen, met name voor materieel en inzamelmiddelen. De kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting

Uitvoering

De gemeenteraden zijn in april gevraagd zienswijze te geven op voorliggende ontwerp begroting. De zienswijzetermijn voor behandeling in de gemeenteraden eindigt op 21 juni 2023. De zienswijzen van de gemeenten worden bijgevoegd en eventueel verwerkt in het definitieve voorstel van het Dagelijks Bestuur bij de begroting 2024, ter besluitvorming in het Algemeen Bestuur van 6 juli 2023.

De begroting en meerjarenramingen worden na vaststelling door het Algemeen Bestuur aangeboden aan de provincie uiterlijk 1 augustus 2023.

Bijlagen

- Concept begroting 2024 Avri inclusief meerjarenraming t/m 2027